

Latwieschu Awises.

Maksā,
Zelgawā fawemot:
 par gabu — 2 rub. 20 kap.
 par 1/2 gabu — 1 „ 20 „
 par 1/4 gabu — 60 „
 Par adrešes pahrmainu
 jamakā 10 kap.

Maksā,
pa pasu preeštoto:
 par gabu — 3 rub. — kap.
 par 1/2 gabu — 1 „ 60 „
 par 1/4 gabu — 90 „
 Uf ahršemem 4 rub. 50 kap.
 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Inahk diwreif nedelā.

Redakzija un ekspedizija:
 Zelgawā, Rangihseru celā № 14.

82. gada-gahjums.

Skadinajumi maksā:
 par šihu raktu rinduru 8 kap., preeštupušē 20 kap.

Agentura

kautschuka un metala stempelēm.
 Pilnīgi pamahja grahmatweščanu, personīgi waj zaur pasu, par
 masu atihšdibu. Adreše: чр. Фридрихштадт, Сергеевскій пастро-
 патъ, уе. Луантъ Дамбе.

Salās draudseš dšeed. beedribai
 11. maijā 1903. g.

teatris un balle.

Preeščneeziba.

Kalnamiščas Dšeebaščanas Beedriba
 išeš Wafaras šwehtu otrā deenā 26. maijā 1903. g.

salumōs

pee Klostera kalna.

Wehštule if galwas-pilšehtas.

Veelpilšehtās allašch walda nerwofa škuba un rošiba, bet it
 šewiški naiga rihžiba un šteidšiga darbiba redšama tagad Pe-
 terburgā, kas gatawojās uf sawu 200 gabu jubileju. Tik ilgs
 laiks pagahjis, kamehr Kreemijas genialais Keisars-reformators
 liša štaignā purwojā mešhu widū pamatu šawai nahšofchaj
 galwas-pilšehtai. Wehšturneeki un šenatnes pehtneeki gan ne-
 war nešchabigi noteikt Peterburgas dibinaščanas deenu —
 dašchi par tahdu ušstata 16. maiju, žiti atkal Pehtera Pahwila
 deenu, 29. juniju —, tomehr muhfu pilšehtas walde, gaidamo
 šwehtu galwenā rihšotaja un šaimnešotaja, nošhina šwinet
 Peterburgas dibinaščanas jubileju 16. maijā. Žhštemibā
 šwehtu programa šabalita uf trim deenām, 16. 17. un 18.
 maiju. Jubilejas komišijai darba pilnas rotas, rihšlojot un
 gešdajot, ta šwehtli godam išdotos. Daudš eelas un šchekr-
 eelas Peterburgas pušē teel pawišam no jauna bruetas, žitas
 pahrbuetas, parki un dahrsi tihriti, pilšehtai peederofchās eh-
 las un fehtas išlabotas un krahšotas. Daudš meētās, uf Newši
 profpekta, Pehtera-Pahwila žetofnā, uf Snamenški laula, uf
 Trišweenibas laula un žitur top želti krahšchwi goda wahrti,
 maji ar karogeem un šalumu wijumeem, teel gatawota krahščana
 illuminazija. Šteidšigi išlabo Trišweenibas katedrali Peter-
 burgas pušē, galwas-pilšehtas wežalo bašnizu, karam noluhkam
 pilšehtas dome atwehlejuši 8500 rbl. Ar tahdu pašču škubu
 štrahdā pee Pehtera wafaras pils Wafaras dahrsā. Šchaj pili
 tiks šafopotas wišas Peterburgas un Peterhofas pils un mu-
 sejas glabatās leetas, kas peederejuščas Pehterim Leelajam
 waj laut tā žitadi atgahbina Peterburgas dibinataju. Ta buhs
 Pehtera peeminas jubilejas ištahde. Wafaras dahrsā top ari
 želti pawilšoni preešč panoramām jeb dioramām, kas rahda
 šwarigalos notikumus iš Pehtera Leelā dšihwes. Technologiškā
 institutā buhs no tautas apgahšmoščanas ministrijas šariškota
 pedagogiškā jubilejas ištahde, pee kuras peedalās daščadas
 mahžibas eštahdes un pedagogiškās beedribas. Šchaj ištahde
 šafopots wišs las, kas šihmejās uf Peterburgas pedagogikas un
 tautas išglahibitas 200 gabu wehšturi. — Preešč publikas
 buhs mairal weētās bešmalšas išrahdes un konžerti, kuru šari-
 škofchani pilšehta atwehlejuši kati prahwu žummu; behrnu
 šwehtu šariškofchani ta dewuši 10,000. Preešč daščadām
 godalgām pilšehta nowehlejuši 35,000 rublu. Beš parašteem
 meelasteem pilšehtas waldes jubilejas-programā šahw ari nule
 pabeigtā leeliskā Trišweenibas tilla ešwehtišchana, tad 17.
 maijā, wešu šlahibuhntē, pamata almina liščhāna diščhanam
 šholas namam Peterburgas pušē, 18. maijā šwiniga pamata
 almina liščhāna šimnizai, kas tapat tā želamā škola nešs Pe-
 htera Leelā wahrdū. 16. maijā uf Pehtera laula, pretim šena-
 natam, kur šahw štaltais, pašaulē wiškaistalšais Pehtera
 Leelā peemineklis, 25,000 pilšehtas školeni kara muškas toru
 (200 mihrū) pawadibā un bašnizās šwaneem dimdot un leelga-
 baleem rihšot nodšedās pašihštamā dšejneela Šlufšewiškā jubi-
 lejas šantati. 18. maijā buhs Keisara Nikolaja tautas namā
 šwiniga wehšturiškā teatra išrahde, Konserwatorijas šahlē Kei-
 sarifšas muškas beedribas šariškots leels wehšturiškis konžeris.
 Uf Newas buhs airtetaju šazensčanās; ari automobilisti un at-
 leti grīb šuplinat jubilejas šwehtus, šarišklojot motoru šazens-
 čhanos un štirineeku šajihštes. Buhs ari kara-špehta parade.
 Peterburgas tauškolu direkzija ištahdajusi plāšču programu
 jubilejas šwehtkem šawās mahžibas eštahdēs. 14. un 15.
 maijā preešč 4=šlafu pilšehtas školu audšetneem un 2=šlafu
 pilš. školu školneezēm šariškots išbrautumus uf Peterhofu un
 Narwu; pašchā jubilejas deenā buhs wišās mahžibas eštahdēs
 šwinigs aitis par peeminau Pehterim Leelajam. Peterburgas gu-
 bernas tautas šolās šariškots preeščklāšjums par Pehteri Leelo
 un Peterburgas dibinaščanu. Beš tam nodomats eepašihšinat

šcho školu audšetnas ar Pehtera laula peemineškem Peterburgā,
 preešč tam šafās šariškot išbrautumus uf galwas-pilšehtu.
 Preešč išbališchanas školneekem direkzija apgahdajusi 13,000
 Pehtera L. gihmetnes un 4000 grahmatinas par Pehteri Leelo.
 Wibeju mahžibu eštahšču audšetni šafahšjuschī šawā štarpā 400
 rbl. wainagam, kas taps noliktis uf Pehtera Leelā šapa. —
 Gandrihš wišās šrona eštahdēs eerehšni buhs atwabinati no
 treshdeenas, 14. maija lihbš pirmdēenai, 19. maijam, t. ir uf
 5 deenām; tapat ari daudš privateštahdes. — Weefnizās jau
 tagad gandrihš wišas ištahos uf jubilejas deenām išihretas.
 Šagaida kati daudšus atbrauzam, tišlab no eelščh- tā ahršemēm;
 šahš jau eeraštees awišču korespondenti, pat iš Amerikas.
 Wahrbu šafot, it uf šola manams, ta šwehtki pee burwin. —
 Celuhgti ir uf jubileju iščetredšmitišču ahršemju pilšehtu
 preeščštahwji (itai Eiropas) un Kreemijas gubernu un apga-
 balu pilšehtu galwas; beš tam wehl eeluhgumus dabujušchās
 Peterburgas gubernas aprinča-pilšehtas, tā ari tās aprinča-pil-
 šehtas, kuras Pehteris dibinajis waj kuras tas bijis šawās že-
 lojumōs pa Kreemiju (šhowa, Taganroga, Lipeška, Staraja
 Ruša, Nikolajewa, Sewastopole), beidšot ari Tšcherepowa, ee-
 wehrojot minas galwas Mišutina nowelnušs Peterburgas labā.
 Wišu pilšehtas waldes luhgto meesu štais šneedšās pee 12,000.
 Tā blafus peeminot, iššinots, ka šundšes newarēs peedalitees
 ne pee goda meelasta, ne konžerta un šwehtu išrahdes, to pil-
 šehtas walde šariškō šaweem weefem. Dahmas gan breefnigi
 šafchutušchās par to, un šas šin, waj winām wehl neišdofees
 išlarot tešhibu, buht tomehr tur par dalibneezēm.

Šchinis deenās pilšehtas štatistiškā komišija pašneegusi at-
 šlahitibai daščas wišai interesantas šinas, kas gahšchi rakšuro
 Peterburgas tagabejo diščhenumu. Šaikam ari ženi. laštajiem
 nebuhš neinteresanti, eepašihštees ar daščkem škaitkem.

Peterburga, atrašdamās uf 19 šalām, enem (beš preešč-
 pilšehtām) 75,367 kwadr. ašis, jeb 19,750,376 kwadrat-ašis, iš
 šurām gandrihš 4 milj. kwadr. ašis, tā tad gandrihš 1/3, at-
 ronās šem ušdena. Plāščuma šinā Peterburga ir leelafa par
 Pariši, Berlini un Londoni. Šelu Peterburgā ir pawišam
 681 (357 werštu garumā); laukumu 76 (išnemot Marša, Še-
 menowa, Preebraščenski un žitus šrona eštahšču laukumus),
 šanaku eeshogojumu 20 (111 werštes garumā), tiltu 174, parlu,
 dahrsju un bulwaru preešč wišpahrigas leetofchanas — 53.
 Šelu appaišmoščanas štiprums šneedšās pee 2,712,600 šwežēm
 (pret 158,640 šwežēm 1884 g.). Elektrišku lukturu ir 2009,
 gahšes lukturu 7709 un petrolejas — 4875. Ušdena top iš-
 leetots Peterburgā pahri par 25,000,000 špainu išdeenas; uš-
 denwada truhbu garums ir 473 werštes. Ugunsdšehšju ko-
 mandu Peterburgā ir 14 ar 7 papildu rešerwēm. — Leelakā
 dafa ehlu ir no mušra un wairakštahwu. Wišu ehlu štais ir
 18,931, tankis 137,000 dšihwolku, šurās mahjo, pehž pehdejās
 laušču škaitišchanas šinām, 1,500,000 eedšihwotaju. Pehž
 jaunšahšhiditā pahrškata apbuhweto 829,125 kwadrat-ašu wehš-
 tiba ir 61 miljoni rublu; neapbulmetu gabalu plāščums ir
 779,209 kwadrat-ašis, 24,142,443 rub. wehštibā; parki, dahrsi
 un bulwari enem 382,511 kw. a., wiņu wehštiba 46 milj.
 rub., peemineklis top wehšteri uf 2,497,000 rub., tili uf
 14,111,000 rub., kapšehtu šemes wehštiba — 853,000 rub.
 (623,761 kw. a.); žaur šestamentēm, lihgumeem un dahwina-
 jumeem pilšehtas ihpaščhums paleelinās wehl par 31,238,000
 rub. (Waldebis un šrona nekūštamā ihpaščhuma wehštiba ir
 ušdota ar 876,000,000 rub., pilšehtai peederigā — ar
 209,681,135 rub., priwata — 663,000,000 rub.) Šchee
 škaiti rahda Peterburgas mišligo bagatibu. Pehž pahrškata,
 kas šahšahdits 20 gabus atpafal, winas šemes wehštiba ir
 wišpahrigi inwentars bija itai 76,140,000 rub.; turpretim
 tagad pilšehtai peeder šemes un daščhadu buhšwu par 170,811,111
 rub 20 gabu laikā galwas pilšehtas inwentars peeaudšis par
 94 milj. rub. Ja te nu wehl peelšaita pilšehtai peederigo ehlu
 wehšribu (pahri par 209 milj. rub.), pilšehtas eerišlojumus un
 eetašes, kas ari maksā miljonus, tad išnahl, ta muhfu galwas
 pilšehta ir gandrihš pus miljarda leela peederuma ihpaščhneeze.
 Neraugotees uf šcho leelo bagatibu, Peterburgas pilšehtai ir ap
 55 milj. rub. parahdu.

Pehž eedšihwotaju škaita Peterburga ir peektā pilšehta Ei-
 ropā, pehž Londones (4 1/2 milj.), Parišes (2 3/4 milj.), Berlines
 (1 3/4 milj.) un Wišnes (1 2/3 milj.). Wet par to tur uf šairu
 eedšihwotaju išnahl 6,9 kw. ašis, Peterburgā turpretim 15 kw.
 ašis. Peterburgas eedšihwotaju štais ir, tā jau minets, 1 1/2
 milj. Wišreeschu ir gandrihš par 150,000 wairal nekā šee-
 weefchu, kas ištahdajās žaur leelo škaitu Peterburgā atbrauzo-
 šcho darba mekletaju-wihreeschu. Rahdās, ka šeeemeēt šche
 meglata un labata dšihwe nekā wihreescheem: tās leelakā škaitā
 šafneedš wezumū nekā wihreeschi. Tā 1900. gada škaitišchānā
 no wiškem Peterburgas wihreescheem atrada itai weenu wee-

nigu 100 gabu wezu firmgalwi, šurpretim 100 gabu wezu
 šeeweefchu bija wefels bešmits un beš tam wehl 20 wežakas
 par 100 gadeem. Dšimtu Peterburdšneeku galwas-pilšehtā
 naw nemas daudš. No eedšihwotajeem, šas wežaki par 16
 gadeem, galwas-pilšehtā dšimufchu štais ir 4 reif ma-
 šaks nekā eenažjeju. Peterburgā šemneeku ir 61% (gandrihš
 wefels miljone) pilšonu 19% no wiša winas eedšihwotaju škaita.
 Žitas šahrtas preeščštahwu ir kati daudš mašaf. Dšimtmuišč-
 neeku ir ap 70,000, šeršonigu muiščneeku un eerehšnu diwreif
 mašaf. Šaridšneeku un wiņu gimenes ložeku štais ir ap 6000,
 goda pilšonu ap 45,000, tirtotaju un wiņu gimenes ložeku
 ap 15,000, pilšonu un amata šahrtas peederigu nepilns 1/4
 miljons. Peterburgas eedšihwotaju štais, neraugotees uf leelo
 mišhibu (35 no 1000), peeaug tišlab dabifškā šahrtā tā ari žaur
 eenažjejem, šuru štais ihpaščhi pehbejās 5 gabdēs eet kati aštri
 wairumā. Eenažjeji pa wišleelai dafai šemneeki, žaur šo ari
 ištahdajās, ta šcho štais ir pehbejās 10 gabdēs pawairojees
 par 9%. Wišwairal eenažjeju ir no Tweras gubernas (lihbš
 143,000), tad nahš Jaroflaweefchi (ap 103,000), Nowgorodee-
 šchi (62,000), Pleškaweefchi (48,000) u. t. t. No Peterburgas
 gubernas ir 62,000. No Bešarabijas, Taurijas, Ufas, Aštra-
 čhanas u. ž. gubernām ir itai dašchi šimti. Gandrihš no wi-
 šām gubernām eenažjeji ir pa wišu leelai dafai wihreeschi, ti-
 šai Nowgorodas gubernā ir šchaj šinā išnehmums. Ahršemneeku
 Peterburgā naw šamehšā daudš: ap 22,000, no šureem wiš-
 leelā dafa šche dšimufchu. Wišwairal ir Wahžijas pawalšneeku,
 tad nahš Franzuščhi, pehž tam Angli. Wišmašaf ir Portuga-
 leefchu (itai 9 žilweki), Japaneefchu šahdi 50, Mišneefchu ari
 šahdš pušimts, Špahneefchu tišpat daudš u. t. j. pr. Pehž
 žitibām pirmo weetu škaita šinā enem, protams, pareištizige,
 tad nahš katoki, tad lutertizigi, šchihdi u. t. t. Pehž walodām
 škaita šinā pirmo weetu enem, šinams, Kreemi, pehž tam nahš
 Wahžeeefchi (gandrihš 44,000), Pofi (38,000), Šomi (15,000),
 Šgauni (13,000), Šchihdi (gandrihš 12,000). Par Latweefcheem
 man naw, par nošcheloščhānu, tuwafu šinū pee rotas. No
 wiškem Peterburgas eedšihwotajeem, šuri wežaki par 16 gadeem,
 neprežetu ir gandrihš pušmiljons, prežetu drufku pahri par pus-
 miljona, atraiknu wairal tā 100,000, beidšot pahri par 2 1/2
 tuhšti. šchirtu.

Kas šihmejās wehl uf Peterburgas eedšihwotaju škaita pee-
 augišchānu, tad pehž 5 gadeem wiņu buhs muhfu galwas pil-
 šehtā gan laikam tišpat daudš tā Berlinē, un wehl pehž lah-
 deem 5 gadeem Peterburga, žerams, neštahwēs eedšihwotaju škaita
 šinā palak ari Parišei. Šewiški interesanti ir šalihšbinat Pe-
 terburgas eedšihwotaju škaita šinā 1800. gabu ar tagadni: tad
 muhfu galwas pilšehtā bija pawišam itai 220,000 eedšihwot-
 taju; tā tad šimtu gabu laikā wiņu štais ir pawairojees šech-
 šahrtigi jeb par 467%.

J. Muhrneekš.

Peterburgā, 2. maijā 1903. g.

No ahršemem.

Nemeeri Kroatija.

Žau ilgatu laiku nahš no Kroatijas šinas par nemeerigu
 kušhibu šureenes eedšimto eedšihwotaju štarpā, un tā leelās, peh-
 bejā laika tur apštahli top jo deenas bištamaki. Šai šchos
 notikumus waretu labaki šaprašt, jaatškatās drufžin atpafal
 Kroatijas pagahštnē.

Kroatija un Šlawnija ir diwas agrāš patšahwigas keh-
 nina walšis Aštro-Ungarijas deenwidu wafaru pušē, šas jau
 no 11. gabušimtena šahšot šahwejuščas leelakā waj mašafā
 attaribā no Ungarijas un tagad pahrwaldes šinā šaweenotas
 kopā. Eedšihwotaji — pawišam ap 2 1/2 miljona — pa leel-
 akai ir Kroatij jeb Horwati, šas Šerbeen tuwu rada. Šemes
 tagabejā šatweršme jeb waldebis šahrtiba dibinās uf 1868.
 gadā nošchgtā išihguma ar Ungariju. Šinantschu, tirdšnee-
 žibas un šemes aifšardšibas leetas Kroatija un Šlawnija fader
 žeešchi kopā ar Ungariju un šuhša šinamu škaitu ložeku lihbš-
 šprešt Ungarijas parlamentā. Turpretim eelšchegas pahrwal-
 debis, školu, bašnizu un teefu šinā Kroatija un Šlawnija
 škaitās par pilnigi patšahwigu kehniwa walšit ar šawu ihpašču
 landtagu galwas-pilšehtā Agramā. Šefoščās darišchanas waba
 landtagam pretim atbildiga šemes waldebis, kuras šidentu
 jeb banu eezel Aštro-Ungarijas Keisars, uf Ungarijas mištru
 preeščhneeku preeščhikumu.

Tā pehž išihguma Kroatijai un Šlawnijai atliktu deesgan
 daudš patšahwibas, deesgan plāščas tešhibas. Šatšchu Un-
 gareem jau šendeenam peemituši ta nešlawejamā ihpaščhiba, ša
 wiņi mašafās tautinas Ungarijas walšit rauga wišadi apšpeest
 un išfuht. Šas bijis japeedšihwo ari škroateem un wiņi to ilgu
 laiku ari it meerigi pozeetušchi. Šitai gabus bešmit atpafal Kroatu
 widū šahša pamoštees tautiškā pašchāpina un tamlihšs ari atšina,
 žil daudš netaišnibas wiņi pazeefch no wamahžigajem Un-
 ga-

reem. Tautiskā kustība, wispirms izšķelšanās jaunajā paaudzē, pamājam aishnema tautas pašvaldības aprindās. Kustības wadoni eesahat nekahdā sind nestahjās pretim Ungareem, bet pūshlejš wispirmā kahrta uš beedroshandās un pašpalihshības pamateem sagahdat pazeeshamafu dshwi tautas wairumam, sentopjeem, kas bij eestigushchi galejš nobahshā un postā, no kura katrs, kam ween bij eespehjams, raudshja behgt, aishkelojot pahri juhrai — uš Ameriku, tur tagad jau ap 1/4 miljona kroatu.

Naidis pret Ungareem ihstēni šahla parahditees no pagahjushchā gada. Pirmās šadurshmes izshelās walodas dehl. Šilhgumā par ofishjalo walodu kroatijšā bij atshita kroatu waloda un pat Ungaru ministrijai wajadshja nemt pretim kroatu walodā eesneegtus rasktus. Te nu weens no tautiskās kustības wadoneem, Raditschšs wahrdā, nehmas aprahdit, ka tas ešot par negodu, ka uš dāshchām atlahshības eestahdēm nelikumigā kahrtd lepojotees Ungaru uškrastu, un kahrtd jāukā deend ušajinajā kauschu pulku, lai eet winam lihds uš wofkalu, tur no lehst wifus Ungaru uškrastu. Par šcho ušajinajumu Raditschšs dabuja nošehdet 6 mehnehshus zeturmā.

Šchi gada janwarī Raditschšam foda laiks beidshās, un no zeturma isnahjis, wifshch weenu pehš otra šahla laist klāj rasktus, kurdās netik ween aishtahweja kroatu walodas teeshības, bet ari karoja par to, ka kroatijšai jāot no Ungarijas pilnigi neastahrigai ari šaimneehības sind. Pee tam wifshch allahch kroatu tautai zeehchi peeshobinajā, lai fargds no waras darbeem un turās weenmejr litumu robeeshchās. Marta šahkumā notika Agramā pirmā demonstrācija, pee kuras peedahjās ap 8000 kroatu no wifshchām kauschu šehirām. No ta laika demonstrācijas atlahrtoshchās pa lahgu lahgam, netik ween Agramā, bet ari zitas pilshchās un šahshchās.

Pa tam šemes waldbiba, ar banu Ruenu-Hederwari preeshchagald, šahla jo šingri rihstotees, lai Ungarijai nepatihlamo kustību apšneestu. Wifshch noturet šapulshes, šepenpolishija apšestinaja runu turetājus un ari dāshchus laikrakstu redaktorus. It kā kroateem par špihti islahra weetweetām mišigās islahrtines ar Ungaru uškrasteem, dāshchās dshelzeta štanžijas parahdijās pahrihri Ungaru walodā. Nepalika beš afām, pat afinainām šadurshēm. Šhpašchi kroatu uškrastums uš reisi šipri peeauga, kad 17. aprilī pats ministru prezidents Sells bij klaji isšahdrojshis, ka kroateem katrā sind wajagot padotees Ungaru walshis idejai un zenteeneem.

Žaunaldās šinas apshimē apshahklus kroatijšā par šipri kritišeem. Tā peemešram „Berl. Tagbl.“ am raksta Budapeeshchus korešpondents: „Ministru preeshchneeks Sells, uš peeprašijumu tautas weetneelu namā, gan isšahdrojshis, ka neahrtihbām kroatijšā nam nekahdās nopeetinas nošihmes. Tāshchu tagad itbeenas no tureenes peenahshchās jaunās šinas rahda pawifam žitadu bildi: šeme ašim redšot ir pahrneemta no dshilas kustības, ko war jau faukt par atlahrtu un wispahrigu dumpi. Nemeeri ir eepreeshchā šagatawoti. Tas redšams no tam, ka tee izshelshchēs dāudš pilshchās un šahshchās gandrihš weend reišā un ka ušbrufumi ihdariti pret weendām un tām pašchām eestahdēm. Wispirmā kahrtd ušbrufa Ungaru waldbibas eestahdēm, dshelzeteem un kroatijšā dshiwoshchēem Ungareem. Wifur dshirdeja isšalam draudus pret Ungariju. Semneeki klaji isšahdroja, ka tagad šahshchotees karsch pret Ungareem. Dāudš meetas uš laukēem waldbibas eestahdēs dema Ungareem padomu. Iai runajot pa kroatiški, jo žitabi newarot galwot par minu droshchību. Dāudš weetas ispošhija dshelzeta štanžijas. Šisekā ušbrufa dāudš Ungaru magashinām un mahjām un pa dālai tās ispošhija. Agramā dāhmas parahdijās uš eelām ar lentām kroatu tautas krahšās, šamehr minu šuneem bij ap šaklu šaites Ungaru krahšās... Ušbudinatē šemneeki, tapat kā 1848. gada dumpi, šaka ka wini wihu darot uš Austrijas keis-va pamehli, kurech ešot šajijis, ka tagad ešot peenahjis laiks, nošweest Ungarijas juhgu.“

„Pet. Wed.“ uššwer, ka Ungaru waldbibas bahrgā rihshchandās un ahrtahrtigee šohi ešot nodomati pret šlahwu elementu kroatu oposhijā, tā tad pret teem, kas aishtahw kroatu paštahwības zenteenus uš šlahwu tautiskās šulturnas pamateem. Tadehl tad ari banu Ruenu-Hederwari til šipri aishtahwot tā Wihne, kā Budapeeshchā, jo tur gribot, lai šreewija neparahditu ne mašalās lihdsbalības pee šakotizigo šlahwu listena un ari ruhšes par pareishizigajēem šlahweem dalitos ar Austriju-Ungariju, lihds šamehr winas weetā šahchos leelā Wahzija — no Šamburgas lihds Šalonikeem.

No Marofas šino, ka apshahkli groshijshchēs šulturnam par labu. Šā telegrama iš Melilas šino, šulturna šakapshchē ušbraujis šakas pilshchāi un to eenehmis. Šakapshchē nodala ešot nonahshu pee šeiwanas un beš preeshchības eegahshu pilshchā.

No eekshšemēm.

No Ufas. 7. maijā pulshien 4 gubernators Bogdanowitschšs pašahgajās weens pilshetas parā, kur bij dāudš publikas. Paedams pa šahnu aleju, kura eet gar šakedrāli, wifshch šatifa dimus waj trihs šaundarus; štais šahidri šam isšinatās. Weens, pašozidamees, pašneehsa gubernatoram aishsegeletu šumeru, pahrejee wifš weend reišē šahla šahut mugurd un krahšis. Šahwe eestahjās ašumirli. Wāsnijas fargs pirmās pamanijā atentatu un meetas uš nošeedshneekēm, bet isbijēes no šahahweeneem, kuri bij pret minu mehretē, wifshch teem šahwa aishbehgt. Šapulshējshchēs šaudis aishneša isdshifshchās meefas gubernatora mahjā, kur beš šaweshchandās eeradās waldbibas eestahdēs. Šimelleshchana eeshahkta. Pulsh. 9. wakarā notureja pirmo dwehshēes aishlughumu. Wifa pilshchā apraud ar pateeshām afarām gubernatora Bogdanowitschšs agro nahwi.

No Peterburgas. Peterburgas gubernas šemšwa noleshmuš, Peterburgas pilshchāi uš winas 200 gadu jubileju dahwinat 100 dešetinas leelu šemes gabalu, ap 20,000 rublu mehrtibā, pee kam šemšwa pahrrahshchānas isdemumūs ari ušnemās uš šawa rehšina. Šemes gabals atrodotees netahlu no Peterburgas-Warshchamas dshelzeta šuidas štanžijas. Šemšwa itai nosala, ka pilshchā šemes gabalu beš gubernas šemšwas peeshchānas newar pahrdot, bet tur jaerihšo školneeku waharnijas, kolonijas wahjrahrtigēem, pahweršme šahdeem, kuri isweeshelohjās, nešpehjneeku nams waj zitas tam lihdsšigās labdarības eestahdēs.

— Nepateesh ispaudums. No galwas-pilshchās awifēm ari zitas awifēs isplahija mehsti, ka bijushchais kronshtates polizejmeistars Šchafrows pašudis. Šchi mehstis israhhdās par nepateeshu. Jo tagad Šchafrows laikrakstā „Swet“ atšaujās un šino, ka gandrihš il deenas ešot agabala teeshā, turkrahst ušdodams šawu adreshi turpat Peterburgā. Wifshch parahhdās pat mehli par kronshtates polizejmeistaru, kurech uš šahdu laiku atshahdinats no amata.

— 200,000 rbl. leelais winneeshs pehdejā lošejumā ešot kritis uš biketi, kas peederejušhi šahdai Odešā dshiwoshchāi nahaga atrahitnei ar trim behneem.

— Šauka jubilejas dahwana. Peterburgas māsturigajēem eeshiwotajēem ešot šakrahjushchēs ihstī dāudš šimmitshchu un adreshi nodofku parahdu, topā šahdi 425,000 rublu. Jubilejas komishija eesneegushi pilshchās waldei preeshchitumu, lai uš Peterburgas 200 gadu jubileju pawifam dshēshchā šchos parahhdus. „Birsh. Wed.“ domā, ka ta buhshchot pati krahshchānā lapa pilshchās jubilejas wainagā.

— Operu dšeedataja alga. Peterburgas keisariška teatru operu dšeedatajš Žeršchows uš nahshohšēem 4 gadeem šahlihshis par 17,000 rublu leelu gadu algu. Winu šakta šchim brihshcham šreewijā par labalo dramatiško tenoristu.

— Šauschu awife. Peterburgā šahshchot dshihšumā isnahst šauschu awife, kura mahshchot pawifam tilai 60 šapeiku gadā.

No Peterburgas. Wālsš apdroshināshchana. Peterburgā atbraujis šahhdās leelas Wahzijas apdroshināshchanas beedribas aishtahws, kurech ušnemās apdroshinat operu dšeedataju balshis. Šaut gan apdroshināshchanas prehmija ešot loti dahrga, tomehrdāudš dšeedataju tilab no krona, kā no primattateem apdroshinajushchēs pret godijumeem, kad tee pašauderu šawu balhi. Tā šahhdās no šlawenakeem tenoristeem šawu balhi apdroshinājis par 220,000 rubleem.

Kurškas-Šarkowas-Sewastopoles dshelzeta walde preeshch dshelzeta tuwumā dshiwoshchēem dshelzeta šrahhdneekēm eeshhohshu wēdamu pirti. Pirts šahshchot is diweem wagonēem, kuri weens ar otru šaweenoti. Weend wagonā ešot pirts un otrā gehrhshchandās ishaha. Šcho pirti wadašchot no weenas weetas uš otru un ta šakrā weetā nonahshchot nosajitā deend un šundā. Winu pa nedelu wareschot isheetot šahhdās 1000 personas.

No Šchagares. Dāshchadas šinas. Aštatotees dešmit gabus atpatak, jāleezina, ka ari Šchagare notikushchās dāshchās mašas pahrmainas. Tagad redšam peebuhmetas un apdshiwotas šahhdas weetas, kuras šenat šahweja glushchi šailas. Šewestis monopolis. Šadshime gan ta pate wezā — šchidshki-weikalishā. Kuršemneeki šaka, ka Šchagare Šchihdu galwas pilshchā. Un tā lai ne! Kuršemes apshahrtahgajohšēem paumu Šchihdeem, gan ari wifadeem amatneekēm (šroderi, šurweeki, glahshneeki, mahshberi) — teem wifēem mitelshis Šchagare. Un pats meeshchshch — apshshwots waj weenigi no Šchihdeem. Paruna: Šchihdu kā Šchagare — ihsti pateesa. Šchihdi wispahrigi pašihhāmi tā mahigai „rebeneeki“ un wifadu tumshchu weikalu peeshapeji. Šchagare atrahditim to wifu šohā ihsti wiflahshinatā mehrdā. Apshahgajot garo bodneeshu rindu, to ween dshirdam: kungs, šaimenes, pee manes, pee manes, te ir lehte un labe, šmuke un feine. Šas par to, ka pahrwēdot mahjā no gala šahh it un plihst, tad tik lehti. Un žil dāudš mehli tumshcho un lehtizigo lautinu, kuri pahhdās šchahdai Šchihdu eeteeshchāni. Bagatalee Šchihdi — weikalneeki, ispalihsh aktal žitabi labeem lautineem. Dāudšēem lauzneekēm pawafarōs šahda šawada šhima, tad truhstē šehškas, tad naudas, tad žitadas wajahshības. Pee šakes, pee šaimina eet aishnemtees šauns. Nu, šas tur! Ašbrauks uš Šchagari — Ašbrams, waj Žigis, waj žis šahhdās wajahshigo dos. Šas par to, ka no pawafara lihds rudēem 50 rublu weetā jaatmahā 75 un ja pagaida mehli ilgati, tad ari wifš šimts. Bet par to šak, šak, neweens to nesina. — Ja nosog šahdam Kuršemes šaimneekam širgu, brauz ween droshchi uš Šchagari — tur jau buhs. Bet waj atrahdit? — 4. maijā Šchagare bij gada širgus „Helēnes“. Šauschu bij šapulshis leelām dshihšmām, Weishchi šchoreiš širgū bij šawēdshchi šewishchki dāudš gowu. Kuršemneeki gandrihš wifas ispieta par deeshgan aughšām ženām, šamehrā ar šcho mašo, uš pehshigo nomitinato gotinu mehrtību. — Šaimneeki lihga truhshchōshchus šrahhdneekūs — Weishchus.

Šchagarneeks.

Widšeme.

No Rigas. Augstis weeshis. Šā „Rig. Rundsh.“ šino, Rigai brihšā laikā šahgaidams augstis weeshis — Keisara Augshchā Deelshchās Wladimirs Alekshandrowitschšs, kurech tur atrahshchot 19. maijā.

— „Rigas Garigā Wehshchē“ redaktors preeshchēris Peters Dahws, kā „Walt. Wehsh.“ šino, 3. maijā šawā 32. dshiwības gadā miris.

— Rigas Latweeshchu Beedribas teatri šwehtdeem 4. maijā, direktora P. Šolina šga atwahdshchandās benefižē, israhhdita A. Needras jaunā behdu luga „Šeme“. Šahle bijuši pilbīta lihds pehdejai weetai un publika ar šakeem aplau-

seem un krahshchām puķu balwām israhhdijūšhi benefižiantam šawu pateizību par wina ilgu gadu puhlineem teatra laikā. Ari jaunās lugas autoru publika gobinajūšhi leelishā šahjshchībā.

No Rigas. V. Latweeshchu wispahrigo dšesmu šwehtku Komitejas šehde preeshchneeks Šr. Grosšwalda kungs šinoja, ka uš šwehtkeem mehli peeteikushchēs diwi šori: Odešas j. l., 24. dal., l. w. Šteinits un Blums; Šihw-Wehshes Dšeeb. Beedr. w. l., 35. dal.; l. w. Štolzers. — Wifshchās Komishijas preeshchneeks šwehtinats adwolats K. Šolina kungs šinoja, ka Wifshchās Komishija noleshmuš dot 200 r. diwi gabalgām par uš šagenšidu eeshneeshamām kompozishijām. Šwehtku Komiteja no šamas wufes šchim mehrtim dod 300 rublus trim gabalgām, tā ka pawifam buhs 5 gabalgas kompozishijām, 150, 100, 100, 75 un 75 rublu. Wifshchajumu komponisteem uš šagenšidu ušdewa šakshchit Wifshchās Komishijai, kuru tad Šwehtku Komitejas preeshchneeks nahshchās deendās isšludinās laikrakstos. Ššahbot dāshchu dšesmu tektus un eewešt weenadību ortografijā, tā ari šahit nošchu šorekturu, notehma ušajinat Dahshhina un Šalshhina kungus.

No Wez-Šeebalgas. Reinis Šiwumneeks T. „Rigas Awife“ šanehmufi šino, ka Reinis Šiwumneeks, pašchakās aprindās pašihhāms tā dāudšu populari-medizinišku raksta šakshchitais, nomiris Wez-Šeebalgas draudsh, Welku wifshchās Žaunu mahjās, kur wifshch jau ilgi dshiwowa pee šawa brahša, nobarbobamees ar primatahrtneehchību un raskneehchību. Nelaikis šawā laikā šudeja Šurjewā ahrtneehchības šinības, bet dāshchadu eemēlu dehl, it šewishchki aish lihdsliku truhkuma, winam nebij eespehjams aughshchōlas šuršu pabeigi. Wina nobarbobchandās pehš isshahshchandās no unimeršitates bija. dot mutiški un raskiški praktišus padomus ahrtneehchībā, higenā re., kura laukā wifshch šaur šudijām bij eeguwis itih pašchās šināshchānas. Dāudši wina mediziniški raksti eeshpeesti „Austrumā“, tad ari „Mahjās Weesa Mehnehshchahhā“ u. š. Ari dāshchadus žitus rasktus nelaikis pašneehchis laikrakstēem, kā šahshhu mišojumus, apšerejumus u. š.

No Kehtshchēem, Ritares draudsh, Rigas aprinkī. Šchējeenes wifshchās mehšā 5. maijā no Šakituru mahju šaimneeka tifa atrahja nedshhwa, gabus 40 weza, ar pušapširpēem mateem, nabadshigās drehshēs, šahda nepasihhstama šeweete, kuru tai pašchā deend, pehš wifshchās polishijas luhguma, Ritares urabnīla šgs ar wifshchās šoudim noihhija uš Ritares šapu šambari, kur to aprinka ahrtis apšaitis un tad apbedis. Nelaikī mehšā apštatot, pee tās nekahdu wamahshības šihmju neatrada; no isshata špreeshchot, domajams, ka ta nam bijuši pee wīna prahta, jo deenu eepreeshchā apshahrtējee mahju šaudis redshchēshchi to beš mehrtā apshahrt blandamees. Pehš nelaikis šeršonības un tās peederigeem teel ruhprigi šaujats un pašalmeklets. Kss.

Štopindš, no 1. maija šahlot, kā jau šakru wafaru parahhs, atwehrtā pašā nodala.

No Šelmetes (Šilandes apgabala) šino „Šeatajam“, ka tureenes šapshchā šahhdās Rihdaja wagašta wihrs, Amandus wahrdā, wāzis šahdam behrna lihšim šapu. Bet šapshchā ir šmitlaid, šadehl dāudš reiš atgadotees, ka ishraktais šaps šabrūh. Šapu ishrājis, Amandus eegulees šapa dibinā aughshchēshu, gribedams ismehginat, waj ari wina šarumam šchis šaps šeretu. Bet tad šaps tuhlin šabrujis un aprājis wihru. Par šaimi šahhdās mašs šehns to redshchis un tuhlin šehdees aishhakt pašihghus, kuri atrahshchi apbehrto wihru, šos šahhdijees buht beš dshiwības. Bet tuhlin aishhaktam ahrtam pehš trim šundām isdeweēs to atdshwinat.

Kuršeme.

No Šeepajas. Aishkelotaji. Šā „Šib. Žig“ raksta, aishkelotaju šakais, kas no Šeepajas oštas dodās uš ahrtšemēm, šchō pawafar bijis šewishchki leels. Tā no 24. februara lihds marta beigām aishkelojushchi pawifam 1534 žilmēti, to šakrā 713 pušaugi un behrni. Aishkelotaji pa leelakai dālai nahshchchi no Šelshch-Šreewijas un par šawu jauno šimteni isredshchēshchēs Šeemē-Amerikas Šaweenotās walshis.

Šaufšas aprinkī, kā „B. W.“ šino, šiwis šipri isbeidshchēes ešerōs un upēs. Šeretu ispehtit, no šam tas ihsti nahshchās.

Šaufšas mehshchungs, šolegiju padomneeks Wlōts šimības dehl uš pašchā luhgumu atlahšis no deenēta.

No Šreenwaldes. Ugunš breeshmas. Šakti uš 22. aprilī nobehsa šchējeenes šraštinu mahjās wifas ehšas, pee kam nebij eespehjams glahht ne dshiwu, ne nedshiwu kustumu manshchību. Ugunš radušēs no šaidara ap pušnakti. Apdroshinatās ir weenigi ehšas. Šihš ar lopeem un šaimneehchības leelām šobegushchās ari wifas drehshēs un pahrtikas lihdsliki. Štweena žilmēta un šakras beedribas labdaribai šchē ir weeta jo dshimī parahditees. Žerešim, ka tā ar buhs.

No Šujawas raksta „Rig. Am.“ par šemo isglahshchības šahwolkli Šrobinas aprinkī un par šchis behhdigās parahhdības eemešleem. „Dāudš behrnu pilnigi atrahjās no šolas apmekleshchānas. Tā, peent, šahhdā no minētā aprinkā pagasteem šchōgad no 50 eeshwehtitām meitām til 8 apmekleshchās šolu 3 šeemas, 15 meitas šolā bijushchās 2 šeemas, 12 šilai 1 šeemu un 15 meitas — gandrihš 1/3 — pašihshchās pilnigi beš šolas! Pee tagadejā isglahshchības aughšuma un paštahwoshchēem šilumeem šas gan isšlahšās neizgami, tomehrdā paleel šakts. Ša wezatus jāutā, šadehl behrni nam 3 šeemas šolu apmekleshchchi, tad wini parahsti aishbildinās ar nabahshību, šlimību; bet dāshchi it wahshchidigi atbild: „Šeeteel jau, šad šos puškelus pamahja, šam tad meishchām šolu wajaga!“ Tā tad mežaku greiše uššhāti un šontrolēs truhkums pee tām wainigi, ka dāudši no muhshu jaunās paaudshes, bet it šewishchki meitenes, preeshchā šurp mahās dshihwes neeguhst wajahshigās šināshchānas. Šahhdās pašgāstōs, kur draudshes gani šingri uš to raugās, ka eeshwehtamee behrni buhtu 3 šeemas šolā bijushchi, nereši nolaidigi wezaki šawus behrnus eeshwehta Weishchu draudshēs, kur mahshchajās, aish šolu truhkuma, pa dālai špeeshs behrnus beš šahhdām preeshchchi,

